

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ДО 25-РІЧЧЯ
ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ РДГУ

ВИПУСК 1

РІВНЕ 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ДО 25-РІЧЧЯ
ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ РДГУ

ВИПУСК 1

РІВНЕ 2017

УДК 81+82:811.11+811.13

ББК 81+83

S 90

Studia Philologica : зб. студент. наук. праць / редколегія:
S 90 О.В. Деменчук, О.В. Константінова, О.І. Павлова [та ін.]. – Рівне : РДГУ, 2017. – Вип. 1. – 256 с. – (Укр., англ. та нім. мовами).

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works /
EB: O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.I. Pavlova et al. – Rivne : RSUH, 2017. – Issue 1. – 256 p. – (In Ukrainian, English and German).

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології: зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, термінознавства, літературознавства, перекладознавства.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of modern philological studies: Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Terminology, Literature, and Translation.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Константінова О.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Михайлова Є.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(*протокол № 6 від 25.05.2017 р.*)

© Автори публікацій, 2017

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

ЗМІСТ

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Васильків Л.С. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УСТАЛЕНИХ ПОРІВНЯНЬ (на матеріалі англійської, німецької та української мов)	6
Грамчук Д.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ХРОНОНІМІВ ЯК ОСОБЛИВОГО ПІДВИДУ ВЛАСНИХ НАЗВ	12
Гребенюк Ю.К. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ <i>ЩАСТЯ</i> – <i>НЕЩАСТЯ</i> (на матеріалі англійських та українських фразеологізмів)	16
Деменчук Д.О. КОНЦЕПТ ЧИСЛА <i>ОДИН</i> У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ (на матеріалі фразеологічних одиниць української, англійської та французької мов)	23
Красуцький О.О., Фоміна Г.В. DIACHRONISCHE ASPEKTE DER SLAWISCHEN ENTLEHNUNGEN IN DER DEUTSCHEN SPRACHE	28
Мельник О.В., Фоміна Г.В. ДІАХРОНІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГЕРМАНСЬКИХ МОВ	33
Мігіріна А.П. КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРЕДИКАТИВУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ГРАМАТИКАХ	38
Оржеховська С.Т. ЛЮДИНА У МЕТАФОРИЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	45
Романюк Д.Ю. ОЙКОНИМИ У ТУРИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ (на матеріалі англійської та української мов)	50
Собіпан Є.О. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ <i>БІЛЬ</i> В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	54
Соловей О.Д. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ УКРАЇНІЗМІВ У СУЧАСНІЙ БРИТАНСЬКІЙ ТА КАНАДСЬКІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	58
Цуп О.В. СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА ПОСЕСИВНИХ КОМПОЗИТИВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	63
Юношева Т.М. ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	67

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Гладка О.М. МОВЛЕННЄВІ ЖАНРИ У ХУДОЖНІЙ КОМУНІКАЦІЇ (на матеріалі творів Джорджа Мартіна)	73
Давидович Х.В. СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ <i>СТРАХ</i> (на матеріалі роману Стівена Кінга «Сяйво»)	78
Мучак І.М. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ВТОРИННОЇ ПРЕДИКАЦІЇ У ПРОСТОМУ РЕЧЕННІ	86
Неліпович Г.О. МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛЮДИНИ» У ПАРЕМІЯХ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	91

Осіпенко Т.В., Куліш В.С. ФУНКЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА МАРКЕРІВ <i>ТИШІ</i> / <i>МОВЧАННЯ</i> В АНГЛОМОВНІЙ ПОЕЗІЇ	96
Осіпчук Ю.С., Davidse K. INTERROGATIVE CLEFTS	101
Павельчук Н.О. ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС В ЕВОЛЮЦІЮ РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ	107
Попенко С.В., Мосієнко О.В. БЕЗАРКТИКЛЕВІ ПРИЙМЕННИКОВІ ЗВОРОТИ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ	113
Таран Л.О., Кобякова І.К. ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ ТЕРМІНУ «ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ»	118
Шутюк К.В. ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА КІНОСЦЕНАРІЇВ	124
Яковчук А.Я. ЛОГІКО-СЕМІОТИЧНІ ПРОТИСТАВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ <i>ДРУЖБА</i> <i>/ ВОРОЖНЕЧА</i> В УКРАЇНСЬКИЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	129

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Денисенко О.О., Александрова Г.О. ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ МАЙКЛА КАННІНГЕМА «ГОДИНИ»	135
--	-----

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Бондарева О.М., Куліш В.С. ЗАСТОСУВАННЯ КОМПАРАТИВІСТСЬКИХ МЕТОДИК ПРИ АНАЛІЗІ АНГЛОМОВНИХ ТА УКРАЇНОМОВНИХ МАРКЕРІВ <i>ТИШІ</i>	140
Буличова М.М. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ГРАМАТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ РОДУ В ІМЕННИКАХ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЇ АБО ПОСАДИ	143
Волдинер О.Ю. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНА ПРИРОДА ЛЕКСИЧНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ	149
Желевська І.О. РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНО-МАРКОВАНИХ ОДИНИЦЬ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	154
Коробка П.В., Недайнова І.В. СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ У КОМП'ЮТЕРНОМУ ДИСКУРСІ	158
Король А.П., Дорда В.О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРИСТИЧНИХ ІНТЕНЦІЙ ТА РЕАЛІЙ В АНГЛОМОВНИХ МЕДІА	164
Кочергіна О.М., Сухова А.В. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТЕКСТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ	169
Кравчук А.Г. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ УКРАЇНСЬКОЮ В РОМАНІ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І ФІЛОСОФСЬКИЙ КАМІНЬ»	173
Ляшкова І.І., Голікова О.М. МЕТАФОРА В НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА ПРОБЛЕМА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НА УКРАЇНСЬКУ	178

Магдич В.М., Тікан Я.Г. ПОЛІТИЧНА МЕТАФОРА ТА СПЕЦИФІКА ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ У СУЧАСНИХ МЕДІАТЕКСТАХ	182
Хвостик Ю.С., Попова О.В. PECULIARITIES OF RENDERING SELF-REPRESENTATION STRATEGY OF POLITICIANS WITHIN A CONTEXT OF POLITICAL SPEECHES (a case study of the English media discourse)	186
Шимчук А.В., Демиденко О.П. «СТЕРТІ» МЕТАФОРИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В ПІДМОВІ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ	191
Шмат О.О., Прокопенко А.В. СТАТУС НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛІЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ	197

ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Казакова А.Ю., Федоренко С.В. КОНЦЕПТОСФЕРА АНГЛОМОВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТЕРМІНОЛЕКСИКИ	203
Капігула Ю.А. СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛЕНГУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	209
Кузьменко Ю.В., Коломієць С.С. ВНУТРІШНЬОГАЛУЗЕВІ ТА МІЖГАЛУЗЕВІ ПОЛІСЕМАНТИ У ФАХОВИХ МОВАХ ЕНЕРГЕТИКИ, МАРКЕТИНГУ ТА ЕКОЛОГІЇ	213
Погуляєва М.С. АНГЛІЙСЬКА СПОРТИВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: АСПЕКТИ СТРУКТУРИ ТА ЕТИМОЛОГІЇ	218
Федорчук Т.І. АНГЛІЙСЬКА ТЕРМІНОГРУПА «БАЛЬНИЙ ТАНЕЦЬ»: ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	223
Шевченко О.В., Коломієць С.С. КОМП'ЮТЕРНИЙ ЖАРГОН У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА СПОСОБИ УТВОРЕННЯ	229

З ІСТОРІЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

ЗА МАТЕРІАЛАМИ МІЖВУЗІВСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ «ФІЛОСОФІЯ МОВИ О.О. ПОТЕБНІ»

Манюта А.Ю. ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ О.О. ПОТЕБНІ	234
Романюк В.В. ПОЕЗІЯ І ПРОЗА У ПРАЦЯХ О.О. ПОТЕБНІ	237
Феськова І.В. ТЕОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОСТІ О.О. ПОТЕБНІ	245

4. Мартін Дж. Р. Р. Гра престолів (Пісня льоду й полум'я, книга 1) / Джордж Реймонд Річард Мартін ; [пер. з англ. Наталі Тисовської]. – Київ: «Країна мрій», 2013. – 800 с.
5. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М.: Искусство, 1979. – 424 с.
6. Норман Б. Ю. Лингвистическая прагматика (на материале русского и других славянских языков) / Б. Ю. Норман. – Минск: 2009. – 183 с.
7. Шмелёва Т. В. Модель речевого жанра / Т. В. Шмелёва // Жанры речи. – Саратов: Колледж, 1997. – №1. – С. 88-99.
8. Leech Jeffrey. Principles of Pragmatics / Jeffrey Leech. - London: Longman, 1983. – 250 pp.
9. Mey Jacob L. Pragmatics: An Introduction, Second Edition / Jacob L. Mey. – Oxford: Blackwell Publishing, 2001. – 418 pp.
10. Мартін Дж. Р. Р. Гра престолів (Пісня льоду й полум'я, книга 1) [Електронний ресурс] / Джордж Реймонд Річард Мартін ; [переклад-адаптація Бродового В.]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <https://ruslib.net/read/b/29105>.
11. Лингвистический энциклопедический словарь [Електронний ресурс] // Советская Энциклопедия. – М.: 1990. – Режим доступу до ресурсу: <http://tapemark.narod.ru/les/>.
12. Martin G. R. Game of Thrones (A Song of Ice and Fire, Book 1) [Електронний ресурс] / George Raymond Richard Martin. – 1996. – Режим доступу до ресурсу: http://royallib.com/book/Martin_George/A_game_of_thrones.html.

Давидович Х.В.

Рівненський державний гуманітарний університет

СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ *СТРАХ* (на матеріалі роману Стівена Кінга «Сяйво»)

Анотація. У статті зроблено спробу встановити асоціативний простір образної структури емоційного концепту СТРАХ, висвітлити когнітивні проблеми кореляції мовних і концептуальних структур знання про емоцію страх та дослідити способи його вираження на прикладі твору Стівена Кінга «Сяйво».

Ключові слова: емоційний концепт, кореляція, семантичний аналіз, страх.

Annotation. The article represents the attempt to set the associative space of image structure of emotional concept of FEAR, to highlight the cognitive problems of correlation of linguistic and conceptual structures of knowledge about the emotion of

fear and to investigate the ways of its expression, based on «Shining» by Stephen King.

Key words: emotional concept, correlation, semantic analysis, fear.

Інтерес до дослідження психоемоційних характеристик, що об'єктивувалися в слові і тексті зумовлюється загальною антропоцентричною спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень. У низці досліджень із проблем емотивності й концептології (Ю.С. Степанов [10], С.А. Аскольдов [2]) виокремлюються концепти особливого виду – емоційні концепти, ядром яких є базові емоції. Вони формують емоційний простір тексту, який містить емоційну інформацію, організовану в певну модель. Сюди належать назви емоцій і всі ті атрибути, які є активаторами об'єктивування базового емоційного концепту, в нашому випадку концепту СТРАХ і побудови емоційного простору в тексті.

На сьогодні проблемі відображення емоційного концепту в англійській мові присвячено чимало праць вітчизняних і зарубіжних учених. Найсуперечливіші погляди мовознавців супроводжують центральний термін – концепт. А.Д. Шмельов [13] підходить до аналізу терміна, вважаючи основним засобом формування змісту концепту семантику мовного знака. М.Ф. Алефіренко [1], який також постулює семантичний підхід до концепту, розглядаючи його як одиницю когнітивної семантики. Д.С. Лихачов [7] та А.М. Приходько [10] вважають, що концепт є результатом зіткнення значення слова з особистим і загальнонародним досвідом людини, тобто посередником між словами і дійсністю.

Мовознавці погоджуються з тим, що термін варто використовувати для «репрезентації світоглядних, інтелектуальних та емоційних інтенцій особистості, відображених у її творіннях – текстах» [1, с. 181]. Нерідко його вживають як синонім «архетипу», «прототипу», «стереотипу», «символу» тощо [10, с. 45]. Імовірно, такі розбіжності у термінології констатують багатогранність природи концепту, складність його структури та широту використання. Варто зазначити, що незважаючи на те, що емоційний концепт був об'єктом дослідження у лінгвістиці все ще залишається нерозв'язаною низка проблем.

Емоція страху є одним з найважливіших компонентів емоційної концептосфери людини, який обумовлює процес пізнання та орієнтації людини у світі, характеризується біологічними, психологічними та соціокультурними вимірами. Вона є фундаментальною властивістю людської істоти, природною універсальною базовою емоцією, що відображає інстинкт самозбереження і відіграє провідну роль у забезпеченні життєдіяльності людини [8, с. 126]. Опис семантичного фрагменту сучасної англійської мови, у якому він міститься, дозволяє глибше пізнати загальні механізми і принципи вербального втілення емоційних значень взагалі й страху зокрема, розкрити системні закономірності одиниць на позначення емоційного концепту СТРАХ, сприяє розширенню меж

наукового знання про концептуальну та мовну картини світу англomовної спільноти, саме у цьому полягає **актуальність** статті.

Мета розвідки – дослідити семантичне поле емоційного концепту СТРАХ (на матеріалі роману С. Кінга «Сяйво»). Мета дослідження зумовлює необхідність розв’язання таких **завдань**:

- опрацювати корпус номінативних одиниць на позначення емоційного концепту СТРАХ (на матеріалі роману С. Кінга «Сяйво»);
- схарактеризувати структурні, семантичні та стилістичні особливості одиниць, що вербалізують емоційний концепт СТРАХ (на матеріалі роману С. Кінга «Сяйво»);
- окреслити перспективи подальших досліджень концепту СТРАХ.

Матеріалом дослідження слугують номінації на позначення емоційного концепту СТРАХ, дібрані методом суцільної вибірки з роману Стівена Кінга «Сяйво».

Творчість автора надає необхідний фактичний матеріал та дозволяє прослідкувати формування асоціативного простору в свідомості читачів. Важливими виразниками емоційного концепту СТРАХ у творах Стівена Кінга є різноманітні мовні засоби, що змушують уяву читача працювати й додумувати те, про що не сказав автор, самим створивши свій світ страху. Роман «Сяйво» Стівена Кінга містить лексеми, репрезентанти концептів, що англomовною свідомістю пов’язуються з вищезгаданим концептом асоціативним зв’язком. Асоціативний простір емоційного концепту СТРАХ формується шляхом проектування на його структуру неемоційних концептів, корелятивів [12, с. 34].

Отриманий асоціативний простір структурується у свідомості людини у вигляді прототипної лінгво-психологічної моделі емоції «страх», що описується фіксованим набором подій:

- 1) небезпечна ситуація;
- 2) власне емоція «страх» та мимовільні реакції індивіда;
- 3) певним чином усвідомлені дії й мовні реакції людини [12, с. 36].

Зазначена модель узагальнює знання, що формують інформаційний стрижень емоційного концепту СТРАХ і знаходять репрезентації різнорівневими лінгвістичними та комунікативними засобами. Тому аналіз останніх дає змогу проникнути до структури досліджуваного концепту, виявити суттєві та додаткові фрагменти його смислового наповнення.

Компонентний аналіз номінантів емоції «страх» у романі Стівена Кінга «Сяйво» дозволив встановити набір диференційних семантичних компонентів, які додаючись до архісеми формують значення всіх іменників на позначення емоційних станів, пов’язаних зі страхом. Серед них виокремлюємо семи, що вказують на:

1. Характер небезпеки / загрози:
 - а) **визначена майбутня / актуальна небезпека:**

- **dread** – *a feeling of great fear or anxiety, especially in the face of impending danger* [14]:

«She stopped, out of words, and waited in dread for the delue of questions» [15, с. 45].

«The word itself frightened her; it sounded like dread and white silence» [15, с. 505].

- **fright** – great and sudden feeling of fear when something surprises you unpleasantly [14]:

«He would talk to Denny about that just soon as the boy was over his fright» [15, с. 505].

«Then he was out...his face almost comically white with powdered snow – a living frightmask» [15, с. 971].

б) невизначена майбутня небезпека:

- **foreboding** – a feeling of unreasonable fear that something bad is going to happen soon [14]:

«An unhappy foreboding rose in her throat» [15, с. 197].

- **anxiety** – worry or uneasiness of mind caused by uncertainty about the future [14]:

«Pretending to read her own book...she had seen an odd amalgram of the ways she and Jack expressed anxiety» [15, с. 651].

в) природний / соціальний тип небезпеки:

- **trepidation** – anxiety about what you are going to do or about something that is going to happen [14]:

«With growing trepidation she walked down to the stairwell» [15, с.789].

- **stress** – a continuous worried or nervous feeling about work or personal life that stops you relaxing [14]:

«His shins look like a battlefield in distress» [15, с. 897].

• Характер емоції:

а) характер виникнення:

- **panic** – a sudden uncontrollable quickly spreading fear or terror [14]:

«For a moment his brain froze in utter panic and he could not think» [15, с. 967].

«This had been pure panic, each word screamed aloud in his bead» [15, с. 1055].

б) інтенсивність:

- **terror** – a very great fear [14]:

«Suddenly he knew that he was nearly frozen with terror» [15, с. 587].

- **unease / uneasiness** – a feeling of slight fear about something [14]:

«Nonetheless it filled him with faint unease, curled up there against...» [15, с. 315].

в) тривалість:

- **jolt** – a sudden strong feeling that doesn't last long, especially fear or surprise [14]:

«She was jolted out of her reverie and floundering for an answer» [15, с. 43].

г) **обумовленість / безпідставність виникнення емоції:**

- **phobia** – *a morbid pathological irrational fear and dislike* [14]:

«*The feeling of claustrophobia is externalized as dislike for the people you happen to be shut in wit*» [15, с. 27].

- **fret** – *continuous unnecessary worry and unhappiness* [14]:

«*You can't get to the other pipes anyway. Don't you fret about it*» [15, с. 69].

д) **комбінаторний характер:**

- **horror** – *a feeling of extreme / intense fear and shock, often mixed with disgust and disapproval* [14]:

«*The expression on his face was one of drugged horror...*» [15, с. 409].

«*And then, eyes widening in horror, he saw the words REDRUM reflecting...*» [15, с. 1037].

- **upset** – *a feeling of sadness, worry and unhappiness or anger caused by unexpected problem* [14]:

«*He had upset his mother that way in the past*» [15, с. 267].

«*You think moving has upset Danny that badly? Wendy asked*» [15, с. 489].

Отже, семантичні ознаки номінантів емоцій лінгвосемантичного поля СТРАХ, конкретизують зміст таких компонентів, як «характер небезпеки/загрози», що реалізується у вигляді комбінації таких параметрів, як визначена/невизначена; майбутня/актуальна небезпека, та «характер емоції», яка актуалізується через семи «характер виникнення», акцентує психофізіологічні ознаки прояву емоції, «інтенсивність переживання емоції» (надзвичайно висока/висока/низька), «тривалість у часі», «обумовленість/безпідставність», «комбінаторний характер емоції».

Належність одиниці певній зоні лінгвосемантичного поля обумовлюється кількістю ознак, закріплених в її семантичній структурі; межі між зонами є нечіткими та розмитими. Специфіка ядра визначається ім'ям, яке є словом-ідентифікатором поля [10, с. 178]. В сучасній англійській мові одиниці поля СТРАХ групуються навколо лексеми **FEAR**, що слугує головним представником їхнього нерозривно пов'язаного прототипного значення і складає ядро лінгвосемантичного поля. Разом з іменником **FEAR** до ядерної зони входить дієслово **FEAR** та прикметник **FEARFUL**, які є архілексемами відповідно дієслівного та прикметникового лінгвосемантичних полів.

Перехідна зона знаходиться між центром та периферією. Зазначена зона представлена другорядними засобами вираження категорії «страх». Її представляють ті лексеми, в полях яких містяться усі основні семантичні ознаки та одна чи дві диференційні ознаки. Іменні емотиви номінують емоцію страх безпосередньо через базовий концепт. Ми визначили, що такими лексичними одиницями є **anxiety, apprehension, fright, dread, terror**, тлумачення яких вибудовується навколо архілексеми *fear*, наприклад:

terror – *a very great fear* - «*He closed his eyes and sent his mind out...terror like a hard crystal bolt*» [14; 15, с. 1131].

Аналізуючи семантичне поле ми визначили, що до ближньої периферії СТРАХ належать номінативні одиниці, які характеризуються явним відхиленням своїх значень від семантики ядра та перехідної зони: *flutter* – *a state of nervous excitement, confusion* -»*For a moment his eyelids fluttered limply...*» [14; 15, с. 269]. Відповідні лексеми характеризуються меншою у порівнянні з ядром та перехідною зоною частотою вживання, стилістичною нейтральністю, відсутністю обмежень використання.

Дальня периферійна зона складається з одиниць, які втрачають низку базових ознак, залишаючи лише одну з них як родової, при цьому набуваючи інших 3-4 семантичних компонентів. Такі номінації мають низьку частоту вживання, виділяються своєю багатозначністю. Серед низки багатозначних одиниць можна виокремити ті, чиї лінгвосемантичні варіанти, що експлікують *FEAR*, не є основними в їхній смисловій структурі. Тому до дальньої периферії належать, наприклад:

jolt – *a sudden strong feeling that doesn't last long, especially fear or surprise* - «*She was jolted out of her reverie and floundering for an answer*» [14;15, с. 43].

Периферія емотивного концепту, яка зумовлює побудову периферії лінгвосемантичного поля-репрезентанта, формується множиною образно-оцінних конотацій, своєрідними колективно-індивідуальними результатами мисленнєвої діяльності певного соціуму [7, с. 42]. Отож, до групи лексем периферії, на відміну від попередніх, також увійшли слова зі стилістичними та експресивно-емоційними обмеженнями, включаючи фразеологічні номінативні одиниці, наприклад: *unquiet* (literary) – *a state of worry, restlessness, unease* - «*But to Danny...hungry shadows, unquiet guests who did not rest easily*» [14; 15, с. 1099].

Ми дослідили, що проміжний шар периферії перехрещується з периферією інших полів у наслідок накладання певних частин різноманітних концептосфер – чинник, який обумовлює наявність міжпольових зв'язків у семантичному просторі мови. У цій зоні розташовуються елементи, у яких родова ознака поля '*feeling*' та видова – '*fear*' відходять до периферії їхньої смислової структури, характеризуючи новий денотат.

Аналізуючи лексикосемантичне поле емоційного концепту СТРАХ, важливо звернути увагу на інтенсивність та тривалість передачі емоції конкретною лексичною одиницею. Так як емоція страху належить до комплексних, ми пропонуємо класифікацію відповідного вокабуляра за принципом наростання інтенсивності, підвищенням ступеню та тривалістю даної емоції.

За ознакою «інтенсивність переживання» можливо наступне шкалювання:

alarm consternation panic trepidation dismay fear horror terror dread →

За цією ознакою протиставляються fear, fright, alarm, dismay (як імена менш сильних емоцій) і horror, panic, dread, terror – імена інтенсивних переживань страху, що супроводжуються втратою самоконтролю, відчуття реальності того, що відбувається. З перерахованих слів, dread позначає найвищий ступінь інтенсивності переживання, а alarm – найменшу.

Семантичні ознаки, які підходять під визначення «емоції, що супроводжують переживання страху», «характер протікання» представляють собою семантичну різницю у значенні, що дозволяє говорити про специфіку осмислення емоційного концепту **FEAR** у романі Стівена Кінга «Сяйво» та наявність цієї специфіки в мові. Смислові ознаки «emotional state/feeling», «negative», «reaction to danger» - складають ядро кожної аналізованої лексики. Якщо їх умовно позначити **FEAR**, то схематично значення кожного синоніма виглядає наступним чином.

Alarm = fear + uneasiness;

Dread = fear + object of fear;

Fright = fear + facial expression + sudden;

Horror = fear + disgust;

Panic = fear + infectious + uncontrollable + hasty measures;

Terror = fear + extreme + overwhelming;

Trepidation = fear + trembling + uncertainty.

Таким чином, різнокатегоріальність та різноманітність семантичного наповнення емоційного концепту СТРАХ максимально адекватно актуалізується у романі Стівена Кінга «Сяйво» одиницями розгорнутого лінгвосемантичного поля СТРАХ. Вказане поле представляється комплексом взаємопов'язаних елементів, які містять у своєму значенні локалізовану у різноманітних шарах його ядерно-периферійної структури сему 'fear'.

Проведене дослідження дозволило продемонструвати функціонування емоційного концепту СТРАХ в творі сучасної англomовної художньої літератури. В художньому тексті емоційний простір може перекривати подієву лінію і домінувати над інформаційним простором. Оповідання Стівена Кінга «Сяйво» побудований саме за таким принципом. Автор представляє страх як дуже сильну емоцію, що здійснює вирішальний вплив на перцептивно-когнітивні процеси і поведінку персонажів.

Аналіз семантичного поля емоційного концепту СТРАХ розкриває широкі горизонти для дослідження ідіостилів письменників та загальнолюдських і національних форм мислення.

Література

1. Алефиренко Н. Ф. Спорные проблемы семантики / Н. Ф. Алефиренко. – М.: Гнозис, 2005. – 326 с.
2. Аскольдов С.А. Концепт и слово / С. А. Аскольдов // Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология. – М.: Academia, 1997. – С. 267-279.

3. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка : Монография / А. П. Бабушкин. – Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 1996. – 104 с.
4. Зайкина С.В. Страх / С. В. Зайкина // Антология концептов. – Волгоград: Парадигма, 2005. – 352 с.
5. Карасик, В.И. Культурные доминанты в языке / В. И. Карасик // Языковая личность : культурные концепты. – Волгоград, Архангельск: Перемена, 1996. – С. 3-16.
6. Кубрякова Е.С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Е. С. Кубрякова. – М.: Языки славянской культуры, Рос. академия наук. Ин-т языкознания, 2004. – 560 с.
7. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка / Д. С. Лихачев // Русская словесность. От теории словесности к структуре текста: Антология. – М.: Akademia, 1997. – С. 280-287.
8. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика: учеб. пособие / В. А. Маслова. – Минск: Тетра-Системс, 2004. – 256 с.
9. Ольховецкий С.М. Феноменология тревоги та страху / С. М. Ольховецкий // Проблеми сучасної психології. – Вип. 9. – 2010. – С. 174-183.
10. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А. М. Приходько. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332 с.
11. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследований / Ю. С. Степанов. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1997. – 824 с.
12. Телия В. Н. Фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия. – М.: Школа «ЯРК», 1996. – 286 с.
13. Шмелев А. Д. Русский язык и неязыковая действительность / А. Д. Шмелев. – М.: Языки славянской культуры, 2002. – 496 с.
14. Cambridge Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org/>
15. King S. Shining / S. King. – N.Y.: Doubleday, 1997. – 1522 p.

УДК 81+82:811.11+811.13
ББК 81+83

Наукове видання

STUDIA PHILOLOGICA

Збірник
наукових студентських праць

ВИПУСК 1

The Collection of Students' Scientific Works

ISSUE 1

Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. др. арк. 17 Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12,
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: ТМ «Доцент»,
м. Рівне, 33000, вул. Соборна, 17,
тел.: (0362) 45-44-45